

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/205/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2617203333
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2617203333.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a sudkýň: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Ľuboslava Vanková, v právnej veci navrhovateľky - manželky: G. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Sv. Y. a O. XXXX/X, Z., proti odporcovi - druhému manželovi: F. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. M. XXXX/XX, Z., o návrhu na rozvod manželstva a úpravu pomerov k maloletému dieťaťu: T. O., nar. XX.XX.XXXX, v náhradnej osobnej starostlivosti B. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. M. XXXX/XX, Z., zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, na odvolanie navrhovateľky, odporcu (druhého manžela) a B. F. proti rozsudku Okresného súdu Senica č.k. 7P/19/2017-60 zo dňa 11. júla 2017 v časti úpravy pomerov k maloletému, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd odvolanie navrhovateľky o d m i e t a .

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti úpravy pomerov manželov k mal. T. na načas po rozvode a v závislom výroku o náhrade trov konania r u š í a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol nasledovne:

Súd manželstvo F. O., nar. XX.XX.XXXX a G. O., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, uzavreté dňa 16.11.2013, zapísané v knihe manželstiev matričného úradu Senica, vo zv. 18, ročník 2013, na str. 152, pod por. č. 89 rozvádza.

Súd na čas po rozvode zveruje maloletého T. O., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky, ktorá bude maloletého vychovávať, zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach a otec je povinný platiť výživné na maloletého T. vo výške 30% mesačne zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.

Výživné je zročné vždy do 15. dňa toho ktorého mesiac vopred k rukám matky.

Súd styk otca s maloletým T. neupravuje.

Týmto sa zrušuje uznesenie OS Senica č.k. 6P/25/2016-17 zo dňa 26.10.2016, ktorým bol maloletý T. O., nar. XX.XX.XXXX zverený do náhradnej osobnej starostlivosti prastarej matke B. F., nar. XX.XX.XXXX, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd nariaďuje dohľad nad výchovou a starostlivosťou matky o maloletého T. a to na dobu jedného roka.

Súd zamietá návrh matky na spätné vyplatenie výživného od narodenia maloletého T. v sume 1.440,- Eur a návrh, aby po prepustení z väzby odporcu bolo odporcovi zakázané približovanie sa k navrhovateľke a jej staršiemu synovi V..

Účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

2. Rozsudok odôvodnil s použitím ust. § 23 ods. 1, ods. 2 a ods. 3, § 62 ods. 1 a ods. 2, § 75 ods. 1, § 37 ods. 2 písm. b), § 37 ods. 6 Zákona o rodine a vecne tým, že navrhovateľka sa návrhom podaným na Okresnom súde Senica dňa 11.04.2017 domáhala rozvodu manželstva účastníkov a úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode manželstva.

Účastníci uzatvorili manželstvo dňa 16.11.2013 pred matričným úradom v Senici, obidvaja ako prvé v poradí. Z manželstva sa narodilo jedno dieťa, a to syn T. O., nar. XX.XX.XXXX. Účastníci mali posledné spoločné bydlisko na adrese S. M. XXXX/XX, Z..

Zo správy a výsluchu kolízneho opatrovníka mal súd preukázané, že maloletý T. pochádza z mimomanželského vzťahu účastníkov tohto konania. Rozsudkom OS Senica č.k. 3P/7/2013 zo dňa 28.02.2013 bol maloletý T. zverený do osobnej starostlivosti matky, otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletého sumou 30,- Eur mesačne. Rodičia uzatvorili manželstvo dňa 16.11.2013. Matka má v starostlivosti ešte maloletého V. E., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol rozsudkom OS Senica č.k. 3P/45/2011 zo dňa 16.02.2012 zverený do osobnej starostlivosti matke, otec bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 50,- Eur mesačne. Náhradné výživné od otca matke platí ÚPSVaR Senica. Uznesením OS Senica č.k. 6P/25/2016-17 zo dňa 26.10.2016 bol maloletý T. zverený do náhradnej osobnej starostlivosti p. B. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., S. M. XXXX/XX, jeho prastarej matke. Rodičia maloletého boli zaviazaní platiť výživné v sume 30% zo sumy životného minima. Do októbra 2015 rodičia maloletého T. bývali v spoločnej domácnosti u matky otca dieťaťa. Neskôr sa matka aj s maloletým V. E. a maloletým T. presťahovala k svojim rodičom I. a M. N., do ich X-izbového bytu na adresu Z., S. M. XXXX/XX. Maloletý V. bol v školskom roku 2016-2017 žiakom X. ročníka IV. ZŠ Z.. Rodičia matke pomáhali v starostlivosti o maloletého V., ale odmietali sa starať i o ďalšie dieťa matky, preto starostlivosť o maloletého T. od decembra 2015 zabezpečujú starí rodičia z otcovej strany manželia F..

Kolízny opatrovník uviedol, že manželstvo účastníkov počas ich spoločného spolužitia bolo problémové, v minulosti sa otec voči matke správal agresívne, nebol schopný finančne zabezpečiť rodinu, prichádzalo k častým hádkam. V ich rodine bol viackrát potrebný zásah polície. Podľa Uznesenia OR PZ Senica, č. ORP-214/VYS-SE-2014 svedkovia potvrdili, že u rodičov maloletého T. prichádzalo k hádkam a to v čase, keď prišiel otec dieťaťa pod vplyvom alkoholu, aj v čase, keď bývali manželia u rodičov otca. Dôvodom hádok malo byť nadmerné požívanie alkoholu zo strany otca maloletého T. a jeho neskoré príchody domov.

Matka bola konfrontovaná s problematikou drogovej závislosti, na čo matka doznala, že užívala marihuanu, ale odkedy si dala život do poriadku a manžel sa nachádza vo väzbe, sa upokojila a návykové látky neužíva. Z potvrdenia Klinického laboratória Polikliniky Senica, n.o. zo dňa 06.06.2017 mal súd za preukázané, že matka maloletého T. mala denný nález zo skriningu omamných látok na Amfetamín, Kanabinoidy, Metamfetamín, Barbituráty, Kokaín a Opiáty, všetko s negatívnym výsledkom.

3. Súd z vykonaného dokazovania vyvodil ten právny záver, že návrhu navrhovateľky je potrebné vyhovieť. Súd mal preukázané, že vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že ich obnovenie sa už nedá predpokladať. Účastníci spolu nežijú asi 2 roky. Manželstvo si teda dlhú dobu neplní svoj účel. Účastníci nežijú v spoločnej domácnosti, spoločne nehospodária s finančnými prostriedkami, intímne sa nestýkajú a spoločne nezabezpečujú výchovu a starostlivosť o maloleté dieťa pochádzajúce z manželstva. Príčinou, ktorá viedla k rozvratu manželstva, je vzájomné citové odcudzenie sa manželov v dôsledku hádok vyvolaných požívaním alkoholu odporcom, jeho nezamestnanie sa a následný nedostatok financií na potreby rodiny a domácnosti. Manželia nezvládli manželský život vôbec, narastajúce problémy neriešili zmysluplne, ba naopak obaja skĺzli k užívaniu drog, čo spôsobilo úplný rozvrat rodiny. Odporca nespĺnil očakávania navrhovateľky, najmä pokiaľ ide o spoľahlivosť a schopnosť odporcu postarať sa o rodinu, resp. podieľať sa, byť súčinný pri zabezpečovaní prostriedkov na bezproblémový chod domácnosti a rodiny. Aj u navrhovateľky absentovala sila k tomu, aby ho k zmene primäla. Tiež správanie sa odporcu k navrhovateľke, ktoré nieslo znaky násillia, v konečnom dôsledku určite zohralo nemalú úlohu pri jej rozhodovaní v manželstve s odporcom nezostať. Iná príčina rozvratu manželstva preukázaná nebola. S konaním o rozvod manželstva je spojené aj konanie o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu pochádzajúcemu z manželstva. Súd zrušil uznesenie OS Senica č.k. 6P/25/2016-17 zo dňa 26.10.2016, ktorým bol maloletý T. zverený do náhradnej osobnej starostlivosti prastarej matke B. F., nar. XX.XX.XXXX, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku. K tomuto rozhodnutiu súd viedlo to presvedčenie, že starostlivosť a výchova rodičov, v tomto prípade matky, keďže otec je vo výkone väzby, má prednosť pred starostlivosťou prastarej matky, aj keď táto sa o pravnúka stará príkladne. Matka presvedčila súd, že urobila dostatočné opatrenia k tomu, aby sa o svojho syna T. mohla postarať. V prvom rade sa zamestnala, má príjem z pracovnej činnosti, pracuje na jednu smenu a najmä vytvorila pre svoje maloleté deti aj vhodné bytové podmienky. Dostala od Mesta Z. pridelený priestorovo dostatočný W. nájomný byt, ktorý sa jej podarilo od jeho pridelenia dňa 31.05.2017 do dňa rozhodnutia vo veci dozariaďovať. V byte chýba len práčka, čo má matka zatiaľ vyriešené tak, že väčšie prádlo perie u svojich rodičov. Tieto skutočnosti mal súd preukázané opakovanými šetreniami v domácnosti kolíznym opatrovníkom, ktorý skonštatoval, že domácnosť matky

je v poriadku. Tiež súd nemal preukázané tvrdenia otca a prastarej matky B. F., že matka naďalej požíva drogy, čo matka popierala a súd súčasný stav v tejto oblasti mal preukázaný náhodným odberom vzoriek od matky hneď po pojednávaní dňa 06.06.2017, keď pojednávanie skončilo o 10,28 hodine, matka rešpektujúc požiadavku sudkyne navštívila v rovnaký deň ošetrojúcu obvodnú lekárku MUDr. A. F., Obvodná ambulancia, SH Z., ktorá jej vzorky odobrala o 13,30 hodine, následne o 13,35 hodine boli tieto vzorky prijaté Poliklinikou Senica, n.o. - Klinické laboratórium s výsledkom skríningu omamných látok na Amfetamín, Kanabinoidy, Metamfetamín, Barbituráty, Kokaín a Opiáty, všetko s negatívnym výsledkom. Súd má preto za to, že je potrebné matke dať príležitosť, aby dokázala aj v budúcnosti, že sa o svoje deti chce a dokáže postarať. Na preverenie jej starostlivosti v začiatkoch bude slúžiť nariadený dohľad, ktorý bude náhodne vykonávaný Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Senica po dobu jedného roka od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Následne súd rozhodne, či dohľad zruší, ak pominú dôvody, pre ktoré bol nariadený, alebo v dohľade, prípadne v inom výchovnom opatrení, bude pokračovať, ak účinnosť výchovného opatrenia do dňa hodnotenia nesplní očakávania súdu. Keďže maloletého T. súd zveril do osobnej starostlivosti matke, otcovi určil povinnosť platiť výživné, a to v minimálnej výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepĺnoleté dieťa, pretože otec vo výkone väzby nie je pracovne zaradený, nemá teda žiaden príjem, z ktorého by bolo možné určiť mu výživné vyššie. Ak sa otec po prepustení z väzby zamestná, nič nebude matke brániť v tom, aby si podala návrh nový na zvýšenie výživného. Tak isto súd styk otca s dieťaťom neupravil, keďže otec je vo výkone väzby, preto bude vhodnejšie, ak sa rodičia na stretávaní otca s maloletým T. dohodnú. Nakoniec súd zamietol návrh matky na spätné vyplatenie výživného od narodenia maloletého T. v sume 1.440,- Eur a návrh, aby po prepustení z väzby odporcu bolo odporcovi zakázané približovanie sa k navrhovateľke a jej staršiemu synovi V., pretože s konaním o rozvod manželstva je zo zákona spojené konanie o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode manželstva (nie pred rozvodom), a keďže teda takýto návrh nemá oporu v zákone, súdu nezostávalo iné, ako ho zamietnuť.

4. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

5. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie odporca (manžel, ktorý návrh nepodal) a to v časti zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky. Uviedol, že nesúhlasí s tým, aby bol maloletý zverený matke a odobraný z náhradnej starostlivosti jeho starej matky B. F., ktorej bol maloletý zverený rozsudkom Okresného súdu Senica č.k. 6P/25/2016-17 zo dňa 26.10.2016. Navrhol vylúčiť rozhodnutie vo veci starostlivosti súdu o maloletého T. O. na samostatné konanie s tým, aby na tomto konaní mohol byť prítomný a mohol byť riadne vypočutý. Zverenie maloletého matke je neprípustné, nakoľko matka je drogovovo závislá na psychoaktívnych látkach, k čomu sa na súde aj priznala. Počas ich manželstva aj počas celého vzťahu spoločne s ním pravidelne užívala pervitín a to po dobu 5 rokov. Takéto dlhodobé užívanie tejto drogy je aj podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb je hodnotené ako závislosť vyžadujúca odbornú pomoc a psychiatrické liečenie. Psychoaktívne látky poškodzujú mozog a tým spôsobujú psychické problémy, agresívne správanie a zmenu osobnosti užívateľa. Matka maloletého nikdy nemala snahu problém so svojou závislosťou riešiť. Nedokáže racionálne premýšľať a ovládať svoje emócie, čo potvrdzovalo aj jej chovanie na súde. Dlhodobé užívanie pervitínu spôsobuje psychické problémy a agresívne správanie. Jej agresívnym správaním môže byť ohrozené zdravie a vývoj maloletého T.. Na takúto osobu by mal byť podľa zákona vypracovaný znalecký psychiatrický posudok a podľa neho nariadiť protitoxikomanickú liečbu ústavnou alebo ambulantnou liečbou. Až po týchto úkonoch a prípadnom absolvovaní protitoxikomanickej liečby by mal súd rozhodovať o tom, či je matka maloletého spôsobilá zabezpečiť dieťaťu výchovu a zdravý vývin. O svojho syna má strach. Žiada, aby boli vykonané potrebné úkony súdom prvej inštancie a maloletý bol ponechaný v náhradnej starostlivosti B. F.. Z obsahu OR PZ Senica, kde bola matka vypočutá 19.01.2017 si súd môže overiť, že matka sa priznala, že ešte v januári tohto roka užívala pervitín cez nos. Je neprípustné, aby súd prihliadal na slová drogovovo závislej osoby, ktorá nikdy nepodstúpila ani ambulantnú ani ústavnú liečbu a ani neprejavila záujem sa liečiť. Svoju závislosť si jednoducho nepripúšťa. Nie je dostatočné, že súd sa obmedzil iba na predloženie výsledkov testov z močového vyšetrenia k čomu, aby boli negatívne, stačí abstinovať 7 dní. Súd mal preto pristúpiť k drogovým testom z krvi a preveriť riadnym spôsobom, či by bola schopná sa o maloletého syna riadne starať a zabezpečiť mu riadnu výchovu. Keďže súd takto nepostupoval, nie je zistený riadny skutočný stav veci v zmysle § 35 CMP, resp. nezistil dostatočným spôsobom skutočný stav veci. Okrem toho bolo povinnosťou súdu vykonať aj ďalšie dôkazy ohľadom zistenia skutočného stavu v zmysle § 36 CMP. Ďalej poukázal na to, že súd ani po rozvode neprihliadol pri rozhodovaní o zverení maloletého do výchovy a starostlivosti na záujem maloletého. Syn bol zverený do náhradnej

osobnej starostlivosti jeho starej matky z dôvodu, že ako drogový závislý rodičia neboli schopní sa o syna riadne postarať. Syn mal zdravotné problémy a problémy s riadnym vývojom, v starostlivosti, ktorú synovi poskytla jeho stará matka sa jeho zdravotný a psychický stav výrazne zlepšil, čo je možné potvrdiť aj vyžiadanim si správy od MUDr. U. ako v škôlke, ktorú maloletý navštevuje. Opätovné zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky môže mať mimoriadny závažný vplyv na vývoj syna v negatívnom smere. Okrem toho maloletý je vyše dvoch rokov v starostlivosti jeho starej matky, pričom matka počas celej doby prejavovala o syna záujem iba sporadicky, s výnimkou blížiaceho sa konania o rozvod, kedy prejavila záujem o syna účelovo. Matka s maloletým nemá vybudovaný vzťah, keďže tento bol narušený a syn je v najzraniteľnejšom veku, kedy pre jeho správny vývoj je potrebné zabezpečiť riadnu výchovu tak, ako mu ju doteraz poskytovala jeho stará matka. Pokiaľ matka tvrdí, že má snahu o zmenu, obdobie jej tejto snahy nie je dostatočné dlhé, aby súd mohol riadnym spôsobom konštatovať, že matka je schopná sa o syna riadne postarať. Keď chcel syna do svojej starostlivosti sociálne pracovníčky tvrdili, že zákon je na matkinej strane a bude lepšie, keď ho dajú do starostlivosti starej mamy, nakoľko boli obaja rodičia drogový závislí. Dostal odporúčenie, že o zverenie má požiadať až po liečení, ktoré podstupuje. Ambulantné liečenie už podstúpil koncom roku 2016. V tom čase pracovali s manželkou v U.. Manželka mu kupovala drogu, aj keď vedela, že sa lieči. Samozrejme drogy brala s ním. Domnieva sa, že už vtedy mala premyslený plán a drogy mu podsúvala cielene. Išlo jej predovšetkým o to, aby úspešne liečenie neukončil a tak sa nemohol uchádzať plnohodnotne o syna. Keď sa dozvedela, že má záujem o maloletého, nechala ho účelovo zavrieť do väzenia, aby mohla o syna požiadať sama. Taký zákon, ktorý dovoľuje zveriť dieťa do starostlivosti drogový závislej matke neexistuje, o čom je presvedčený. On sa aspoň niečo snaží so svojou závislosťou robiť, podstúpil dobrovoľné liečenie a aj momentálne sa nachádza na liečení v A. ktoré mu uložil súdny znalec z odboru psychiatrie a Okresný súd v Senici. Takto by mala postupovať aj matka, pretože drogy brala nielen počas tých 5 rokov, ale aj v čase, keď on sa už liečil. Veľakrát si kúpila drogu za jeho chrbtom, aby sa s ním nemusela deliť a mala ju len pre seba, čo je znak silnej závislosti. Prejavil dôveru, že súd prihliadne na všetky okolnosti a riadne všetko prešetrí a vyhovie jeho žiadosti, aby maloletého syna nezverovali do starostlivosti jeho biologickej matke, ktorá je drogový závislá.

6. Odvolanie podala aj B. F., ktorej bol maloletý zverený do náhradnej starostlivosti. Zdôraznila úlohu súdu pri rozhodovaní o zverení maloletého do osobnej starostlivosti, kde predovšetkým mal prihliadnúť na to, že matka, ktorá je biologická matka a z toho hľadiska jej maloletý T. patrí, o maloletého sa už posledné dva roky stará výlučne ona a matka sa o maloletého zaujímalá veľmi málo alebo len sporadicky. Súd prihliadol najmä na vyjadrenie matky a posudzoval matku ako obeť vo vzťahu s odporcom, pričom na vzniknutej situácii má v skutočnosti aj ona veľký podiel. Nikde sa nepíše, že sa o maloletého vôbec nestarala a tiež požívala alkoholické nápoje, ale hlavne dlhoročne užívala drogy a to nielen marihuanu, ale aj pervitín. Chovanie odporcu neschvaľuje, ale mali by byť obaja manželia posudzovaní rovnako. Je si vedomá, že dieťa patrí predovšetkým biologickej matke, ale tá sa musí aj ako biologická matka správať. Nik neskúmal prečo sa odporca, ktorý je jej vnukom tak správal, že chcel spáchať samovraždu. Svojim správaním ho k tomu nepriamo nútila navrhovateľka a to podľa toho ako jej vyhovovalo, keď ho raz milovala, inokedy odmietala. To, že matka maloletého bola vyhodená svokrou z domu súd uviedol, ale dôvod nezisťoval. Matka maloletého sa totiž vôbec nestará o poriadok v byte, opízlo nadávala nielen dospelým, ale aj deťom. V máji roku 2017 dostala matka sociálny byt, pričom sociálny byt mala aj predtým na G.. Situácia v rodine bola taká neúnosná, že pracovníčky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny chceli rodičom maloleté deti odobrať. Byt tak zdevastovali, že im ho odobrali a po vystaňovaní musela nastúpiť na vypratanie deratizačná čata, čo dosvedčuje ako sa matka starala o deti a domácnosť. Sama bola prosiť na Mestskom úrade v Z., aby im prideliť iný byt. Vyplatila za nich dlhy na nájomnom, ale jej bolo povedané, že takejto rodine byt tak skoro nepridelia. Po odchode z domácnosti svokry, matka nešla bývať k svojim rodičom, ale k priateľke O. Z.. Rodičia ju prichýlili až po nejakom čase s tým, že tam bude bývať bez maloletého T. iba so starším synom V., nakoľko ako sa vyjadrili, maloletý T. nie je ich vnuk, pretože jeho otcom je odporca a oni nesúhlasili s ich manželstvom. Aj ona ako stará matka bola proti tomuto manželstvu, ale G. O. na uzavretí manželstva nástojila a nedala si povedať. Chcela si presadiť svoje aj proti vôli jej rodičov. Je prekvapená z toho, že stará matka zo strany matky je zrazu ochotná vypomáhať s ranným vychystávaním detí do školy a materskej škôlky. Matka pracuje od pondelka do piatku od 6.00 hod. na rannej a stará matka pracuje na zmeny v A. Z. a stáva sa, že tiež začína pracovnú smenu o 6.00 hod. Vychystávanie maloletého T. do škôlky preto bude problematické a maloletý bude vystavovaný zbytočnému stresu. Sama býva oproti materskej škôlke, nepracuje, preto vodenie do škôlky maloletého je pre ňu bezproblémové. Hlavným dôvodom prečo nesúhlasí s odobratím maloletého od nej je, že T. vytvorila domov, kde môže maloletý v pokoji a bez stresu vyrastať a súd by

mal na toto prihliadať, hlavne pokiaľ je maloletý vo veku, keď ešte potrebuje intenzívnejšiu starostlivosť. Maloletý je v škôlkarskom veku, s matkou nemá vybudovaný vzťah, častokrát sa odmieta s matkou vôbec stretnúť. Do svojej starostlivosti ho prevzala so zdravotnými a psychickými problémami. Následne sa mu plne venovala a tieto problémy sa im podarilo odstrániť. T. bol počas starostlivosti u rodičov podvyživený a zajakával sa. V súčasnosti je jeho zdravotný stav oveľa lepší, čo môže dosvedčiť aj ošetrojúca lekárka MUDr. U. ako aj učiteľky v škôlke. Návrat do osobnej starostlivosti matky, ktorá je drogovovo závislá a nepodstúpila žiadne liečenie, keďže svoju závislosť si nechce pripustiť, je pre vývoj maloletého maximálne nevhodný. Súd nemá pri rozhodovaní dostatočne preukázané, že matka je schopná sa o syna riadne postarať. Vzhľadom na dlhodobé užívanie pervitínu, jeden test v moči nie je dostatočným na posúdenie, že matka nie je drogovovo závislá. Na tento test sa mohla dopredu pripraviť a abstinovať. Považuje za nesprávne, aby maloletý bol po právoplatnosti rozsudku premiestňovaný k matke. Súd mal maloletého ponechať v náhradnej a osobnej starostlivosti a upraviť matke styk s maloletým, aby si so synom mohla budovať svoj vzťah a pracovať na vytváranie zázemia pre výchovu maloletého vrátane zbavenia sa drogovej závislosti a podstúpiť liečenie. Zároveň v prípade opätovnej úpravy starostlivosti o maloletého by súd disponoval informáciami, či sa matka naozaj dokáže o syna postarať. Navrhla, aby odvolací súd rozhodol o odvolaní tak, že napadnuté výroky rozhodnutia zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

7. Po odvolacej lehote vo vyjadrení k odvolaniu odporcu odvolanie podala aj navrhovateľka, s tým, že navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, keďže sa účastníci odvolali zmenil tak, že u maloletého nariadi striedavú starostlivosť. Tvrdenia v odvolaniach, že bývalý manžel chcel spáchať samovraždu kvôli jej chovaniu, sú vymyslené, takisto nie je pravdou, že by sa o maloletého nezaujímal. Vždy keď si ho chcela od starej matky otca zobrať, stará matka mala nejakú výhovorku. Odporca manipuluje s maloletým T. a má informácie o tom, že mu stále rozpráva, že sa o neho mama nezaujíma, čo je nezmysel a nesúhlasí s tým, aby maloletého odhovárať so styku s ňou. Čo sa týka testu na drogy dopredu sa nepripravila, keďže ihneď išla po súdnom pojednávaní k lekárnke. Dokáže vytvoriť zázemie pre výchovu svojich detí, nakoľko je pod dohľadom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý nariadil súd a to na dobu jedného roka. Sociálne pracovníčky navštevujú jej domácnosť, je zamestnaná, pracuje na 100% vo výstupnej kontrole na jednu zmenu. Odkedy jej skončila materská dovolenka sa riadne zamestnala, riadne sa stará o maloletého V. a taktiež sa chce starať aj o maloletého T.. Otec bol vo väzbe U., teraz je na psychiatrickom liečení v A. ktoré mu uložil súdny znalec z odboru psychiatrie a Okresný súd v Senici. Čo sa týka chovania odporcu, tento si nehľadá zamestnanie, veľa pil, nevenoval sa rodine, fyzicky ubližoval jej a jej staršiemu synovi V.. Chovanie odporcu bolo až extrémne. V roku 2015 bol hospitalizovaný na otravu alkoholom v nemocnici v O., na jar v roku 2016 si podrezal žily a bol hospitalizovaný na psychiatrii v H. a taktiež v septembri 2016 bol hospitalizovaný na psychiatrii v H.. Niekolkokrát musela kontaktovať políciu, pretože sa bála o svoj život a preto v januári 2017 odporcu vzali do väzby pre prečin nebezpečného prenasledovania. Je si vedomá, že stará matka otca p. F. dáva jej synovi lásku a nič mu u nej nechýba, ale nikto mu nedokáže nahradiť materinskú lásku, ktorú mu môže dať iba biologická matka.

8. K doručeným odvolaniam podal vyjadrenie kolízny opatrovník Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica s tým, že trvajú na svojich doterajších vyjadreniach. Je na zváženie súdu, či by nebolo vhodné vykonať súdnoznalecké dokazovanie v oblasti psychológie, či má matka osobnostné predpoklady na zabezpečovanie starostlivosti o maloletého, aká je jej citová väzba s maloletým, či náhradná matka p. F. vzhľadom na vek a jej osobnostné predpoklady dokáže zabezpečovať náhradnú osobnú starostlivosť o maloletého T. v jeho najlepšom záujme a či súžitie otca F. O. s maloletým vzhľadom k tomu, že má suicidálne správanie je vhodné pre zdravie, psychický, fyzický a sociálny vývin maloletého. K námietkam zaujatosti voči kolíznemu opatrovníkovi uviedol, že Mgr. V. U. s matkou G. O. nie sú v žiadnom príbuzenskom a priateľskom vzťahu, rovnako ako vedúca oddelenia PhDr. R. G..

9. Počas odvolacieho konania odporca vzniesol námietku zaujatosti voči sociálnej pracovníčke V. U., nakoľko nezastáva práva maloletého, ale hlavne práva a záujmy matky G. O.. Terajšia sociálna kurátorka sa zameriava viac na práva maloletého a nie jeho matky. Riadne prešetrila podmienky v akých doteraz maloletý vyrastá, jej názor je radikálne iný ako vyjadrený p. U.. Sociálna kurátorka O. zastáva názor, aby maloletý vyrastal tam, kde je o neho dobre postarané a má vytvorené všetky podmienky na jeho zdravý vývoj. Toto len potvrdzuje, že predchádzajúca kurátorka p. U. a navrhovateľka mali medzi sebou nadštandardné vzťahy. Krátko po súde o zverenie maloletého do starostlivosti matky, táto prestala javiť záujem o syna a v období dvoch mesiacov sa mu ozvala iba raz. Toto svedčí o účelovosti jej záujmu

o syna, v skutočnosti nemá o neho záujem a medzi matkou a synom nie sú vytvorené dobré vzťahy a preto maloletý odmieta stretnutia s matkou.

10. V ďalšom písomnom vyjadrení kolízny opatrovník uviedol, že maloletý T. navštevuje Materskú školu na ulici L. D. v Z., jeho ošetrojúcou lekárkou je MUDr. U. na Poliklinike Z.. Vzájomné vzťahy medzi matkou a p. F. sú konfliktné a dlhodobovo vážne narušené. Rodinu niekoľkokrát upozorňovali, aby ich vzájomné vzťahy zlepšili a naučili sa komunikovať, čo by bolo v najlepšom záujme pre maloletého T.. Vzhľadom k napätým vzťahom je nutné koordinovanie stretávania sa matky s maloletým. Navrhli preto, aby si matka preberala maloletého vždy v materskej škôlke, kde maloletého pozitívne namotivuje učiteľka na stretnutie s matkou. Na stretnutí v domácnosti prastarej matky sa snažili motivovať maloletého na stretnutie s matkou, matka dala spätnú väzbu, že styk prebehol v poriadku, maloletý T. neplakal. Matka sa stará o staršieho syna V. a má záujem starať sa aj o maloletého T.. Zabezpečila si bývanie, obýva nájomný byt Mesta Z., ide o dvojizbový byt s kuchyňou a príslušenstvom, ktorý je aktuálne už kompletne zariadený. Deti majú samostatnú detskú izbu, vytvorený priestor pre hru, spánok a učenie. Matka si domácnosť udržiava v čistote a v poriadku. Byt je vybavený rozkladacou pohovkou, TV stolíkom, stoličkami, chladničkou, kuchynským kútom. V detskej izbe sa nachádza skriňa na uloženie šatstva, dvojposteľ, stolík, počítač, box s hračkami. Bytové podmienky matky sú plne vyhovujúce. Matka je zamestnaná v spoločnosti I. V. C., pracuje na jednozmennú pracovnú prevádzku. So starostlivosťou o deti jej pomáhajú rodičia. Maloletý T. má veľmi pekný vzťah so svojim bratom V.. Matka dokonca začala komunikovať aj s otcom maloletého T., obaja sa zúčastnili pohovoru na ich oddelení, kde sa dohodli ohľadom starostlivosti o maloletého T., budú medzi sebou komunikovať, aby eliminovali konflikty medzi matkou a prastarou matkou. Dňa 24.01.2018 telefonicky kontaktovala matka oddelenie a oznámila, že maloletého T. prastará matka preberá z materskej školy cez obed, čo nepriaznivo vplyva na jeho zabehnutý denný režim. Deje sa to najmä vtedy, keď si matka má T. zobrať na styk. Matka si išla pre T. k p. F., ale však nebola schopná si plačúceho syna zobrať. Stará matka F. bola požiadaná, aby vytvorila matke primerané podmienky na styk s dieťaťom. Od začiatku bola oboznámená, že náhradná osobná starostlivosť je dočasná, pokiaľ si matka vytvorí vhodné podmienky pre výchovu a starostlivosť o syna. P. F. však udáva, že matka je drogovovo závislá, matke však nikdy nepotvrdili pozitívne testy. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica konštatuje, že matka má záujem zabezpečovať starostlivosť o maloletého T. a má k tomu vytvorené podmienky pre jeho riadnu výchovu.

11. Navrhovateľka podala písomné vyjadrenie, v ktorom reaguje na možnosť a spôsob stretávania sa s maloletým T. a popiera okolnosti ako ich popisuje stará matka F.. Poukázala na to, že 20.12.2017 Okresný súd Senica upravil styk matky s maloletým pod sp. zn. 11P/55/2017-27. Počas Vianoc nemal maloletý žiadny problém stretávať sa s ňou. Nezhody začali až v januári 2018, kedy si mala podľa rozsudku prevziať maloletého v škôlke riadne pripraveného, ale p. F. si preňho prišla do škôlky skôr ako tam chcela prísť ona. Keď išla pre maloletého k starej matke, maloletý už nechcel ísť s ňou. Bola kvôli tomu aj na polícii, ale polícia s tým nič nespravila. Má podozrenie, že s maloletým T. stará matka manipuluje, preto žiada súd, aby bolo vykonané psychologické vyšetrenie maloletého. Zdôraznila, že sa stará o staršieho syna V., ktorý má výborné výsledky v škole. Je samostatná, má zariadený byt a vytvorené podmienky pre deti. Riadne chodí do práce a platí všetky mesačné výdavky.

12. B. F. v ďalšom písomnom vyjadrení opäť prejavila záujem, aby maloletý zostal v jej náhradnej starostlivosti. Odporca bude dňa 22.11.2017 prepustený z liečenia a ona mu umožní bývať v jej domácnosti a verí, že do budúcnosti sa ako otec bude vedieť o mal. T. postarať. Tiež, uviedla, že matka o syna neprejavuje opravdivý záujem, chcela si ho účelovo zobrať práve v čase, keď otec dieťaťa bol doma na priepustku, na odmietajúce chovanie maloletého reagovala podráždene a vulgárne jej nadávala.

13. Odporca v písomnom vyjadrení zo dňa 24.01.2018 tvrdí, že jeho liečenie bolo úspešné, už viac ako rok je čistý aj od alkoholu a zbavil sa i drogovej závislosti. Je riadne zamestnaný a aj ich vzťahy s bývalou manželkou sa urovnali. Ak snaha matky na zlepšení vzťahu s maloletým bude i v budúcnosti tak úspešná ako doteraz, pripúšťa možnosť dohody o striedavej starostlivosti u maloletého T..

14. B. F. zotrvala na svojich návrhoch na vykonanie ďalšieho dokazovania vrátane nariadenia znaleckého dokazovania, v záujme rozhodnutia, ktoré bude v najlepšom záujme dieťaťa.

15. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§

359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), h) Civilného sporového poriadku v spojení s § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky treba odmietnuť pre jeho oneskorené podanie, a že rozsudok je v napadnutých výrokoch o úprave výkonu rodičovských práv a povinností (tzn. okrem výroku o rozvode manželstva a zamietnutí návrhu navrhovateľky na zaostané výživné), predčasný, v dôsledku čoho aj nesprávny, čím boli splnené podmienky pre jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Predmetom konania na súde prvej inštancie bol rozvod manželstva a tým zo zákona spojená úprava pomerov manželov k maloletému a tiež s vecou nesúvisiaci návrh matky (nakoľko ho súd nevyhlásil na samostatné konanie) na výživné uplatnené navrhovateľkou od narodenia maloletého T. a zákaz priblíženia sa odporcu k navrhovateľke a k maloletému.

17. Súd prvej inštancie rozsudkom napadnutým odvolaním manželstvo rodičov mal. T. rozviedol a vo výroku o úprave pomerov maloletého na čas po rozvode zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky, ktorá bude maloletého vychovávať, zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach a otec je povinný platiť výživné na maloletého T. vo výške 30% mesačne zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že výživné je zročné vždy do 15. dňa toho ktorého mesiac vopred k rukám matky. Súd styk otca s maloletým T. neupravil, nakoľko maloletý v čase tohto rozhodnutia bol zverený do náhradnej starostlivosti, súd zároveň zrušil uznesenie OS Senica č.k. 6P/25/2016-17 zo dňa 26.10.2016, ktorým bol maloletý T. O., nar. XX.XX.XXXX zverený do náhradnej osobnej starostlivosti prastarej matke B. F., nar. XX.XX.XXXX, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku. Napokon súd nariadil dohľad nad výchovou a starostlivosťou matky o maloletého T. a to na dobu jedného roka.

18. Predtým, než sa odvolací súd zaoberal odvolaniami účastníkov posúdil včasnosť ich podania a zistil, že navrhovateľka odvolanie podala až po doručení jej odvolania, ktoré podal odporca a to po uplynutí jej odvolacej lehoty, t.j. oneskorene.

19. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

20. Podľa § 121 ods. 2 CSP do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

21. Podľa § 121 ods. 4 CSP, ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

22. Podľa § 386 písm. a) CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané oneskorene.

23. Plynutie odvolacej lehoty začína odo dňa doručenia rozhodnutia. Do tejto lehoty sa nezapočítava deň, kedy došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, teda deň, kedy bolo rozhodnutie doručené účastníkovi. Lehota na podanie odvolania uplynie 15. dňom odo dňa doručenia rozhodnutia. Ak posledný deň lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

24. Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie bolo navrhovateľke (podľa doručienky na č.l. 67 spisu) doručené do vlastných rúk dňa 04.08.2017. Rozhodnutie obsahovalo správne poučenie o prípustnosti a lehote na podanie odvolania. Lehota na podanie odvolania začala plynúť dňa 05.08.2017. Posledným dňom lehoty, kedy naposledy mohol oprávnený podať opravný prostriedok tak, aby bola lehota na

podanie odvolania zachovaná, bol deň 21.08.2017. Navrhovateľka podal odvolanie na poštovú prepravu až dňa 30.10.2017, nesprávne vychádzajúc z názoru, že rozsudok nenadobudol právoplatnosť, pretože bol napadnutý odvolaním iného účastníka konania.

25. Z tohto dôvodu odvolanie navrhovateľky nemá účinky riadne a včas podaného odvolania, pretože pred uplynutím zákonnej lehoty nebolo vykonaný úkon doručenia na súde a ani nebolo odvolanie odovzdané orgánu, ktorý mal povinnosť ho doručiť (§ 121 ods. 5 CSP).

26. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd odvolanie navrhovateľky ako oneskorene podané podľa ustanovenia § 386 písm. a) CSP odmietol.

27. Výrok o rozvode manželstva a výrok o zamietnutí návrhu navrhovateľky o určenie výživného späťne pre nepodanie odvolania nadobudli právoplatnosť.

28. V odvolacom konaní odporca vzniesol námietku proti pracovníčke p. U., ktorá konala za úrad kolízneho opatrovníka. Z uvedenému, i keď o tejto nebolo potrebné rozhodnúť výrokom odvolací súd považuje za potrebné uviesť:

29. Podľa § 9 Občianskeho zákonníka maloleté deti majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané rozumovej a vôľovej vyspelosti, zodpovedajúcej ich veku.

30. Podľa § 27 ods. 1 Občianskeho zákonníka otázku, kto je zákonným zástupcom maloletého dieťaťa upravuje Zákon o rodine.

31. V zmysle ust. § 31 ods. 2 Zákona o rodine žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (kolízny opatrovník). Podľa ods. 4 cit. ust. na ustanovenie kolízneho opatrovníka sa primerane použijú ust. § 60 a § 61 Zákona o rodine. Funkcia kolízneho opatrovníka zaniká ukončením konania alebo vykonaním právneho úkonu, na ktorého účely bol ustanovený.

32. Podľa § 61 ods. 1 a 2 Zákona o rodine opatrovník je povinný vykonávať svoju funkciu v záujme maloletého dieťaťa. Súd vymedzí rozsah práv a povinností opatrovníka tak, aby bol splnený účel, na ktorý bol opatrovník ustanovený a aby boli dostatočne chránené záujmy maloletého dieťaťa.

33. Keďže v predmetom konaní, v ktorom o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, dochádza k rozporu medzi záujmami dieťaťa a záujmami niektorého z rodičov, bolo dôvodným, aby prvoinštančný súd s použitím vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine (nie však § 37), maloletým kolízneho opatrovníka na zastupovanie v predmetnom konaní ustanovil.

34. V zmysle ust. § 73 ods. 2 písm. b) bod 2 zák. č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele funkciu kolízneho opatrovníka podľa osobitného predpisu (Zákona o rodine) vykonáva úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

35. V zmysle ust. § 90 ods. 4 písm. a) zák. č. 305/2005 Z.z. miestna príslušnosť úradu práce, sociálnych vecí a rodiny sa spravuje sídlom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, v ktorého obvode má dieťa obvyklý pobyt.

36. Prílohy č. 1 a 2 zák. č. 453/2003 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti, stanovujú zoznam sídiel a územných obvodov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, medzi ktorými je i Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica.

37. V zmysle vyššie citovaných ustanovení zák. č. 305/2005 Z.z., miestne príslušným priamo zo zákona na vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine je teda ten úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, v obvode ktorého má maloleté dieťa obvyklý pobyt. Pojem obvyklý pobyt náš právny poriadok, ale ani právo Európskej únie nedefinuje. Z pojmu však vyplýva, že ide o miesto, kde sa daná osoba zdržiava s úmyslom dlhodobejšie sa tam zdržiavať, pričom sa vyžaduje i určité trvanie

tohto stavu. Z uvedeného vyplýva, že obvyklý pobyt maloletých je v obvode Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Senici. Tento úrad je potom priamo zo zákona miestne príslušným na vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka v danom konaní. Keďže v citovanom zákone ani v iných súvisiacich právnych normách, nejestvuje ustanovenie, ktoré by umožňovalo vylúčenie či zámenu zákonom stanoveného miestne príslušného úradu za iný úrad, nejestvuje žiaden zákonný podklad pre takýto postup.

38. Odvolací súd poukazuje pritom na to, že úrad má zákonnú povinnosť zastupovať výlučne záujmy dieťaťa a nie niektorého z rodičov (cit. § 61 Zákona o rodine) a že za opatrovníka maloletému bol ustanovený predmetný úrad ako právnická osoba a nie za neho konajúci pracovník. Je vecou kompetentných zamestnancov úradu, ktorého konkrétneho pracovníka poveria povinnosťou zastupovať maloletého v konaní. Okrem toho je zrejmé, že vo veci za úrad kolízneho opatrovníka už bola poverená iná osoba ako pracovníčka U..

39. S konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k maloletému dieťaťu z ich manželstva na čas po rozvode (§ 100 Civilného mimosporového poriadku).

40. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu a jeho rozhodnutie je tak predčasné a nesprávne, čomu nasvedčuje tomu aj nespokojnosť oboch rodičov ako aj osoby starej matky, ktorej je maloletý zverený do náhradnej osobnej starostlivosti.

41. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Podľa ods. 4 súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

42. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

43. V zmysle § 28 ods. 1 a 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti v celom ich rozsahu majú v zásade obaja rodičia. Rodič, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené do starostlivosti uplatňuje svoju úlohu vo výchove dieťaťa prostredníctvom styku s dieťaťom. Zákon pritom vo vyššie citovaných ustanoveniach uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom, iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk súd.

44. V zmysle § 43 ods. 1 Zákona o rodine: „maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti“.

45. V zmysle Čl. 24 Charty základných práv Európskej únie pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy

najlepšie záujmy dieťaťa (ods. 2). Každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom (ods. 3).

46. V zmysle Čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

47. V zmysle Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

48. V zmysle Čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

49. Podľa článku 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa názorom dieťaťa sa má venovať náležitá pozornosť, zodpovedajúca jeho veku a úrovni, ako je vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť schopné formulovať svoje názory.

50. Podľa Všeobecného komentára č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu (čl. 3 ods. 1) tento inštitút predstavuje: „Hmotné právo, zásadu a procesné právo, ktoré sú založené na posúdení všetkých prvkov najlepšieho záujmu dieťaťa alebo detí v konkrétnej situácii. V zmysle citovaného Všeobecného komentára je nesporné, že najlepší záujem dieťaťa je pojem veľmi pružný, ktorý musí byť skúmaný individuálne, vždy v konkrétnej situácii bez aplikácie predsudkov a neoverených predpokladov. Záver o tom, čo je pre konkrétne dieťa jeho najlepším záujmom, musí vychádzať zo zistených okolností a musí sa uskutočniť tak, aby v plnej miere rešpektovali všetky práva zakotvené v Dohovore o právach dieťaťa a jeho Opčných protokoloch. Pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, súd dbá o to, aby bolo rešpektované právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a právo toho rodiča, ktorému nebude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, styk s dieťaťom a na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati. Maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú, čo však nie je prejednávaný prípad.

51. Je veľmi ťažké rozpoznať, aj v prípade výsluchu dieťaťa aj primerane jeho veku, či je dieťa k prezentovaniu svojho postoja manipulované jedným z rodičov, alebo ide o jeho skutočne prejavenu vôľu. Práve z tohto dôvodu výpoveď dieťaťa má byť hodnotená ako každý iný dôkaz, v kontexte s ostatnými vykonanými dôkazmi a v ich logickej súvislosti. Preto nemôže byť rozhodným jednoduché vypočutie dieťaťa. Významným je aj jeho hodnotenie neverbálnej komunikácie, emocionálnych prejavov, ktoré sprevádzajú výsluch, prípadne neformálnych prejavov, v ktorých dieťa uvoľnene reaguje na odľahčenú, zdanlivo nesúvisiacu tému. Prínosom tohto poznania je fundovaný názor psychológa alebo odborníka na neverbálnu komunikáciu, prostredníctvom ktorej sa hľadá riešenie zodpovedajúce najlepšiemu záujmu dieťaťa.

52. Dohovor o právach dieťaťa (Oznámenie FMZV č. 104/1991 Zb.) ako najvýznamnejší dokument medzinárodnej ochrany práv detí ukladá štátom, ktorý sú jeho signatármi, aby vydali maximálne úsilie na to, aby bola uznaná zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa.

53. Podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, každé dieťa pokiaľ je to možné, má právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť. Podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, rodičia alebo zákonní zástupcovia majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, právom dieťaťa oddeleného od jedného alebo dvoch rodičov je udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

54. V danej veci je zrejmé, že vzťahy medzi rodičmi maloletého dieťaťa sú vážne narušené, čo viedlo k rozvodu ich manželstva, avšak aj napriek rozpadu vzťahu manželia zostávajú rodičmi a rodičovské vzťahy k dieťaťu treba zachovať, pričom keď rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Konanie o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv sa vedie v danej veci na súde od 11.04.2017, je z neho i zrejmé, že manželstvo je nefunkčné, vzťah rodičov pre jeho osobitosti a zlyhanie manželov v spoločnom živote, vzťah manželov je konfliktný a nedával záruku dostatočnej starostlivosti o

maloletého. Vychádzajúc zo súdom zistených skutočností uznesením OS Senica č.k. 6P/25/2016-17 zo dňa 26.10.2016 bol maloletý T. zverený do náhradnej osobnej starostlivosti p. B. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. S. M. XXXX/XX, jeho prastarej matke. Rodičia maloletého boli zaviazaní platiť výživné v sume 30% zo sumy životného minima. Do októbra 2015 rodičia maloletého T. bývali v spoločnej domácnosti u matky otca dieťaťa. Neskôr sa matka aj s maloletým V. E. a maloletým T. presťahovala k svojim rodičom I. a M. N., do ich X-izbového bytu na adresu Z., S. M. XXXX/XX. Maloletý V. bol v školskom roku 2016-2017 žiakom 2. ročníka IV. ZŠ Z.. Rodičia matke pomáhali v starostlivosti o maloletého V., ale odmietali sa starať i o ďalšie dieťa matky, preto starostlivosť o maloletého T. od decembra 2015 zabezpečujú starí rodičia z otcovej strany manželia F..

55. Aj keď z ďalších správ doručených súdu sa mohlo javiť, že matka v čase rozhodovania súdu má vytvorené vhodné bytové podmienky pre to, aby mohol byť maloletý zverený do jej osobnej starostlivosti, len vhodnosť bytových podmienok nie je k takémuto rozhodnutiu postačujúca. Treba vziať do úvahy súhrnne komplex všetkých skutočností majúcich vplyv na rozhodnutie o zverení maloletého na čas po rozvoze niektorému z jeho rodičov predovšetkým v takých prípadoch, ako je tento, keď v čase rozhodovania súdu o rozvoze sa o maloletého nestaral ani jeden z rodičov.

56. Bolo preto potrebné, aby súd v súčinnosti s kolíznym opatrovníkom zameral svoju pozornosť na zistenie, či odpadli dôvody, pre ktoré bol maloletý zverený do náhradnej osobnej starostlivosti prastarej matke a ak aj áno, mal citlivo pristupovať k rozhodnutiu do budúcnosti a vykonať dokazovanie k dosiahnutiu rozhodnutia, ktoré je v najlepšom záujme maloletého T., s prihliadnutím i na to, pretože maloletý T. je ešte v útlom veku, denný kontakt s matkou a ani s otcom pre zvolený spôsob rozhodnutia súdom nemal a tiež z dôvodu, že otec určitý čas nežil ani v domácnosti starej matky.

57. Pre rozhodnutie súdu je však rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Je treba veriť, že obaja manželia si časom usporiadali svoje pomery, ale túto skutočnosť treba, aby mal súd overenú, okrem toho treba dostupným spôsobom overiť zodpovednosť rodičov k výchove maloletého, vzhľadom na ich doterajší spôsob života a tiež prihliadnuť na zachovanie zdravého vzájomného citového vzťahu medzi maloletým a jeho rodičmi, keď o jeho výchovu prejavujú záujem obaja.

58. Preto nie je vylúčené, že súd o úprave pomerov k maloletému, predovšetkým o zverení maloletého do osobnej starostlivosti jednému z rodičov by mal rozhodovať prípadne aj za súčinnosti znalca, a to aj s prihliadnutím na návrh matky v odvolacom konaní, aby maloletý im bol zverený do striedavej starostlivosti rodičov, čo nevyklučuje ani otec maloletého.

59. Súd prvej inštancie sa uvedeným neriadil a vzhľadom na výsledky doposiaľ vykonaného dokazovania sa javí byť dokazovanie doposiaľ vykonané za nepostačujúce a náprava by vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania).

60. Keďže s poukazom na vyššie uvedené prvoinštančný súd náležitým nevykonaním dokazovania na otázku úpravy pomerov k maloletému znemožnil účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, aby nedošlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces, pričom nevykonali i ďalšie dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tým neposúdil všetky do úvahy prichádzajúce rozhodné okolnosti daného prípadu, čím potom vec i nesprávne právne posúdil, odvolací súd s použitím ust. § 369 ods. 1 písm. b) a c) CSP v spojení s § 35 a § 36 CMP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvoze, včítane závislého výroku o trovách konania, odvolaniami nenapadnutého, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

61. Povinnosťou prvoinštančného súdu v ďalšom konaní bude doplniť dokazovanie v naznačenom smere a až následne po zvážení všetkých rozhodujúcich a preukázaných okolností daného prípadu, majúcich vplyv na rozhodnutie o danej úprave pomerov opätovne vo veci rozhodol, pričom rozhodnutie je potrebné v súlade s ust. § 220 ods. 2, 3 CSP náležite odôvodniť.

62. O prípadnej náhrade trov tohto odvolacieho konania bude rozhodnuté v rozhodnutí, ktorým sa toto konanie bude končiť (§ 52 až § 58 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

63. Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).